

Hanna Filipkowska

O "Trans-Atlantyku" Witolda Gombrowicza, Wojciech Wyskiel, "Ruch Literacki" z.4 (1973) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 17/51, 172

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II) WYSKIEŁ Wojciech: O "Trans-Atlantyku" Witolda Gombrowicza. "Ruch Literacki" 1973 z.4 s.247-259.

Analiza utworu koncentruje się wokół zagadnienia formy, będącej wynikiem procesu wytwarzania - poprzez uczestnictwo ludzi w kulturze - idei, wartości, wzorców osobowych, które z kolei zostają narzucone jednostkom, określają je i stwarzają. Autor przedstawia "Trans-Atlantyk" jako anatomię procesu określania jednostki przez formę narzuconą jej w działaniu małych grup międzyludzkich i zarazem jako batalię Gombrowicza o swoiście rozumianą autentyczność, batalię wyrażającą się poprzez bunt przeciw formie narodowej: urobionemu w społeczeństwie polskim wzorcowi osobowemu Polaka. Analizując skomplikowane treści tego buntu, wynikające z sytuacji Gombrowicza jako emigranta, krytyk przedstawia zarazem "Trans-Atlantyk" jako próbę określenia się pisarza wobec kultury Zachodu, określenia, u którego podstaw leżała świadomość odrębności własnej formy narodowej.

BP/51/73

H.F.

(II) WYTRZENS Günther: Wiedeń w życiu i twórczości Stanisława Wyspiańskiego. "Pamiętnik Literacki" 1973 z.2 s.131-146.

Artykuł przedstawia wyniki poszukiwań materiałów związanych z Wyspiańskim w wiedeńskich dziennikach i czasopismach artystyczno-literackich. Dotyczą one przede wszystkim twórczości plastycznej. Autor relacjonuje i cytuje poglądy krytyków na temat dzieł Wyspiańskiego eksponowanych na wiedeńskich wystawach w latach 1898-1958. O wiele skromniej przedstawia się prezentacja dramatów w teatrach Wiednia: pokazywano tu kilkakrotnie "Wesele", a także "Sędziów" i "Warszawiankę", w wykonaniu lwowskiego zespołu. Artykuł przynosi ponadto wiele interesujących szczegółów związanych z pobytami Wyspiańskiego w stolicy Austrii.

BP/51/74

El.J.